

Pelikaanstraat (Nieuwpoort, West-Vlaanderen)

Projectcode: 2016K497

December 2016

ARCHEOLOGIENOTA

BUREAUONDERZOEK (FASE 0)

DEEL 2: PROGRAMMA VAN MAATREGELEN

Colofon

Ruben Willaert bvba
Ten Briele 14 bus 15
8200 Sint-Michiels-Brugge

Auteurs: Janiek De Gryse, Clara Thys, Aaron Willaert, Joren De Tollenaere en Johan Termote

© Ruben Willaert bvba, Sint-Michiels-Brugge, 2016

Niets uit deze uitgave mag vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie of welke wijze dan ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Ruben Willaert bvba.

Ruben Willaert bvba aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit de toepassing van de adviezen of het gebruik van de resultaten van dit onderzoek.

INHOUDSTAFEL

Deel 2: Programma van maatregelen	4
2.1 Administratieve gegevens	4
2.2 Synthese	5
2.3 Gemotiveerd advies	6
2.4 Conclusie	7
Deel 3: Bibliografie.....	8

FIGURENLIJST (2016K497)

Figuur 1: projectgebied weergegeven op de GRB basiskaart met weergave van de kadasternummers (bron: Geopunt)	5
---	---

TABELLENLIJST (2016K497)

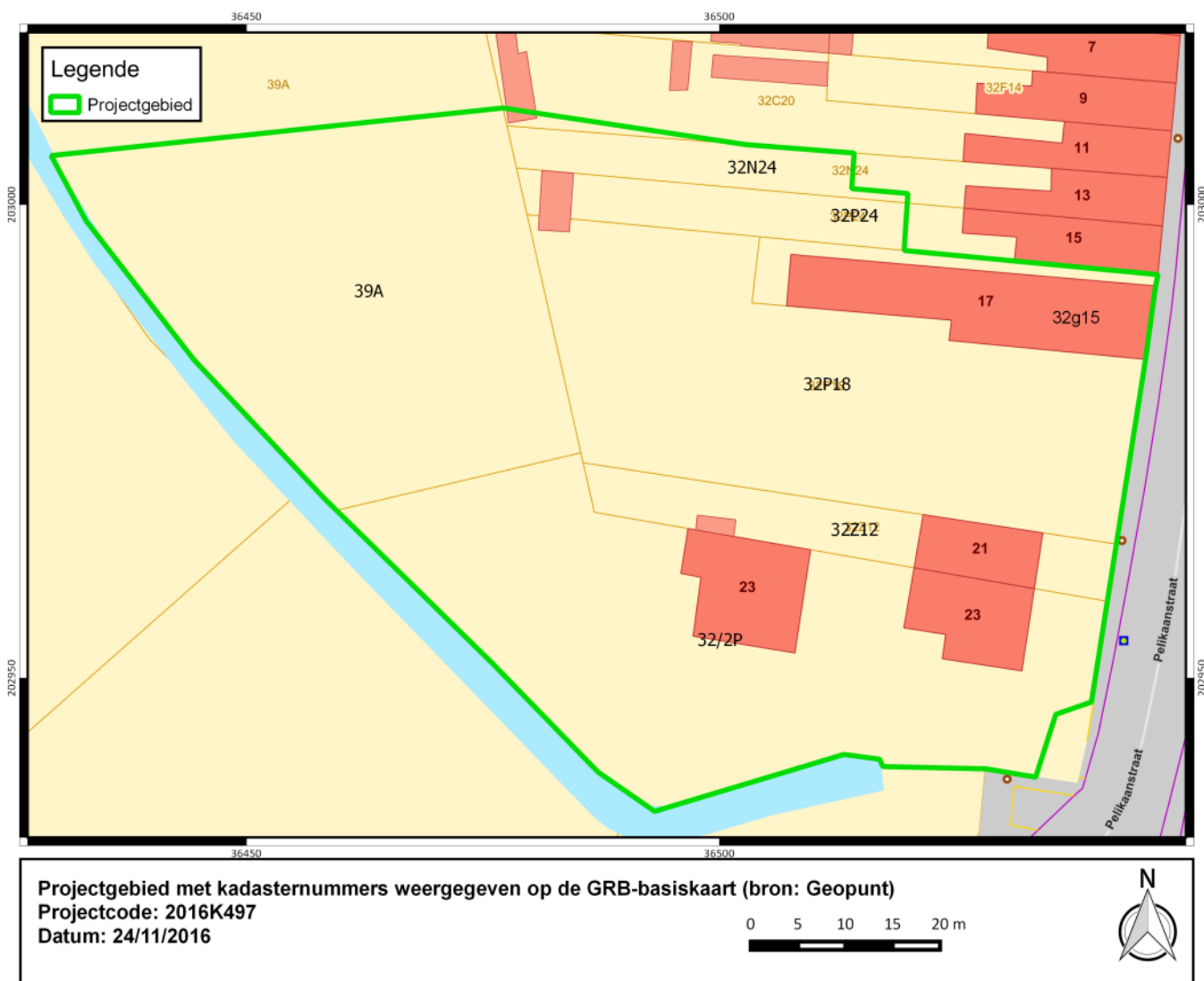
Tabel 1: Administratieve gegevens: De administratieve gegevens identificeren de actoren die betrokken zijn bij het vooronderzoek en de locatie van het vooronderzoek.	4
--	---

Deel 2: Programma van maatregelen

2.1 Administratieve gegevens

Tabel 1: Administratieve gegevens: De administratieve gegevens identificeren de actoren die betrokken zijn bij het vooronderzoek en de locatie van het vooronderzoek.

a) De naam en het adres of maatschappelijke zetel van de initiatiefnemer	Residentie Vastgoed Marktstraat 20 8460 Oudenburg	
b) Het erkenningsnummer van de erkende archeoloog	OE/ERK/Archeoloog/2015/00043	
c) De naam en het adres of maatschappelijke zetel van de erkende archeoloog	Janiek De Gryse Ten Briele 14 bus 15 8200 Sint-Michiels-Brugge	
d) De locatie van het vooronderzoek met vermelding van:	Provincie	West-Vlaanderen
	Gemeente	Nieuwpoort
	Deelgemeente	/
	Postcode	8620
	Adres	Pelikaanstraat 20
	Toponiem	Pelikaanstraat
	Bounding box (Lambertcoördinaten)	X _{min} = 35459 Y _{min} = 202264 X _{max} = 37574 Y _{max} = 203733
e) Het kadasterperceel met vermelding van gemeente, afdeling, sectie, perceelsnummer of -nummers en kaartje	Nieuwpoort 1e AFDELING - SECTIE A nrs. 32g15 en 32p18 & deel van nrs. 32n24, 32p24 en 32c20 Figuur 1	

Figuur 1: projectgebied weergegeven op de GRB basiskaart met weergave van de kadastrumnummers (bron: Geopunt).

2.2 Synthese

De opdrachtgever plant een nieuwe verkaveling ter hoogte van Pelikaanstraat 17 te Nieuwpoort. De werken omvatten de sloop van de bestaande woningen en de constructie van een groepswoningbouwproject bestaande uit tien woningen. Omwille van deze geplande werken is het bodemarchief ter hoogte van de geplande bebouwing bedreigd. Het projectgebied is ca. 5558m² groot. Men kan er van uitgaan dat het bodemarchief over de gehele oppervlakte van de geplande bebouwing bedreigd is.

Landschappelijk gezien bevindt het projectgebied zich in de kuststreek, meer bepaald in de kustpolders. Het Quartair dek bestaat uit getijdenafzettingen van het Holoceen op eolische afzettingen uit het Weichseliaan. De bodemkaart duidt het volledige projectgebied aan als OB, bebouwde grond.

De Centraal Archeologische Inventaris geeft in de directe omgeving van de planlocatie vooral resten uit de Volle en Late Middeleeuwen weer. Op circa anderhalve kilometer ten oosten van het projectgebied werd in de 19de eeuw een Romeins vlakgraf aangetroffen. Zo'n 200m ten noorden werd in 2011 een postmiddeleeuwse aanzet van een ravelijn aangesneden.

De stad Nieuwpoort werd gesticht in het jaar 1136 en kende tot de 14de eeuw een gestage bevolkingsgroei waarbij de stad volgens een planmatige aanpak uitbreidde. Margaretha van Male liet de stad een eerste keer versterken in 1385. Deze versterking werd in 1585 versterkt met 5 bastions, en werd in de tweede helft van de 17de eeuw voorzien van een dubbele gebastioneerde verdedigingsgordel.

De planlocatie bevond zich buiten de grenzen van de oude stad Nieuwpoort. Hier kwam verandering in bij de bouw van een nieuwe vestigingsgordel die aangelegd werd onder leiding van Goblet tussen 1812 en 1822; op de Vandermaelen en Poppkaart is duidelijk zichtbaar hoe het projectgebied niet langer buiten, maar nu op deze vroeg-19de eeuwse stadsomwalling gesitueerd kan worden. Gelet op de bouwactiviteit die de aanleg van de vestiging door Goblet met zich mee zal gebracht hebben, kan worden aangenomen dat de bodem binnen het projectgebied tijdens het eerste kwart van de 19de eeuw sterk verstoord werd. Er moet aldus van uitgegaan worden dat er op het ca. 5558m² grote terrein vermoedelijk geen oudere sporen behalve 19de eeuwse zullen kunnen worden aangetroffen.

Het noorden van het terrein werd reeds voorzien van een gebouw met woonfunctie tussen 1950-1970 (duidelijk zichtbaar op de kaart van Ministerie voor Openbare werken en Wederopbouw daterend uit 1950-1970). Het overige deel van het projectgebied deed sindsdien dienst als woonerf. Men kan er van uitgaan dat ook deze 20ste eeuwse bouwactiviteit een zeker mate van verstoring heeft meegebracht in het noordelijke deel van het projectgebied. Deze 20ste eeuwse verstoorde zone is ca. 990m² groot.

Verder archeologisch onderzoek zou enkel gegevens opleveren over de opbouw van deze 19de eeuwse vesting. Het historisch onderzoek wees echter uit dat er reeds voldoende documentatie en beeldmateriaal beschikbaar is over deze vesting. De kosten voor dergelijk onderzoek zouden bijgevolg niet opwegen tegen de kenniswinst die het onderzoek zou opleveren. Op basis van kosten-batenanalyse wordt er bijgevolg geen verder archeologisch onderzoek geadviseerd.

2.3 Gemotiveerd advies

Voor de projectlocatie “Nieuwpoort Pelikaanstraat” wordt geen verder onderzoek aanbevolen. Het voornaamste argument om af te zien van verder onderzoek zijn de 19de eeuwse verstoringen van de ondergrond door de aanleg van een nieuwe vestiging rond de stad Nieuwpoort en het uitgebreide corpus aan bronnenmateriaal dat hieromtrent reeds beschikbaar is.

De Vandermaelen en Poppkaart tonen aan hoe het projectgebied gesitueerd is op de nieuwe vestigingsgordel die tussen 1812 en 1822 onder leiding van Goblet rond de stad Nieuwpoort werd aangelegd. Gelet op de bouwactiviteit die de aanleg van de vestiging door Goblet met zich mee zal gebracht hebben, kan worden aangenomen dat de bodem binnen het projectgebied tijdens het eerste kwart van de 19de eeuw sterk verstoord werd. Er moet aldus van uitgegaan worden dat er op het ca. 2071m² grote terrein vermoedelijk geen oudere sporen behalve 19de eeuwse zullen kunnen worden aangetroffen. Te oordelen naar de diverse lokalisatieplannen wordt in het projectgebied enkel de gracht en de afdekkingswal van de 19de eeuwse vestiging aangesneden. Hiervan is voldoende archiefmateriaal in de vorm van technische tekeningen voorhanden om de bouwtechniek van dit gedeelte van de vesting te reconstrueren. Het historisch onderzoek heeft aldus duidelijk gemaakt dat er een wijd corpus aan bronnenmateriaal, inclusief beeldmateriaal, beschikbaar is om een duidelijk inzicht te krijgen in de opbouw van deze vesting. Ook de exacte locatie van deze vestigingsgordel is gekend.

Omwille van voorgaande argumenten wordt met betrekking tot het projectgebied “Nieuwpoort Pelikaanstraat” afgezien van een verder doorgedreven onderzoekstraject. De financiële kost die verdere onderzoeksmethoden met zich zouden meebrengen kunnen niet in verhouding staan tot de eventuele resultaten ervan. Het is dan ook in hoofdzaak op basis van de kosten-baten analyse dat in dit dossier afgezien dient te worden van verder onderzoek.

Uiteraard moet hierbij gewezen worden op de bestaande archeologische meldingsplicht, conform de vigerende wetgeving met betrekking tot het onroerend erfgoed artikel 5.1.4.

2.4 Conclusie

De opdrachtgever plant de realisatie van tien woningen en bijhorende faciliteiten ter hoogte van Pelikaanstraat 17 te Nieuwpoort. De geplande ingrepen en werkzaamheden vormen een acute bedreiging voor het bodemarchief. Op basis van de geconsulteerde bronnen wordt voor de projectlocatie “Nieuwpoort Pelikaanstraat” geen verder onderzoek aanbevolen.

Indien de mogelijke kosten van een doorgedreven onderzoekstraject afgewogen worden ten opzichte van de mogelijke archeologische kenniswinst, moet geconcludeerd worden dat verder onderzoek in dit geval niet te verantwoorden is.

Deel 3: Bibliografie

Agentschap Onroerend Erfgoed 2016

AGIV

DOV Vlaanderen

Geoportaal

Geopunt